

Zpráva o činnosti Sekce zemědělských vstupů za rok 2018

Zpracovali:

Mgr. Šárka Poláková, Ph.D.
Ing. Michaela Smatanová, Ph.D.
Ing. Jaroslav Houček
Ing. Jiří Fiala, Ph.D.
Ing. Michal Beránek
Dr., Ing. Přemysl Fiala
Ing. Martin Prudil, Ph.D.
Ing. Darina Jachanová
Ing. Olga Venerová
Ing. Pavel Minář, Ph.D.
Ing. Tomáš Jedlička
Ing. Kristina Hutařová

Schválil:

Ing. Miroslav Florián, Ph.D.

Č.j.: UKZUZ 120617/2019

Obsah

Úvod	3
1 Oddělení krmiv (OdK)	3
1.1 Úřední kontroly krmiv	3
Běžné kontroly	5
Mimořádné kontroly	6
Registrační kontroly	6
1.2 Odběr vzorků krmiv	6
1.3 Evidence krmivářských provozů	6
1.4 Porušení právních předpisů	7
1.5 Biologické zkoušení krmiv (BZK)	7
2 Oddělení hnojiv (OdH)	8
2.1 Registrace	8
2.2 Odborný dozor	8
3 Oddělení výživy rostlin	9
3.1 Agrochemické zkoušení zemědělských půd	9
3.2 Stacionární výživářské a vegetační nádobové zkoušky	10
4 Oddělení půdy a lesnictví (OdPL)	11
4.1 Bezpečnost půdy	11
4.2 Lesnická činnost	13
5 Oddělení ekologického zemědělství (OdeZ)	14
5.1 Kontroly ekologického zemědělství	14
5.2 Dlouhodobý ekologický stacionární pokus	14
6 Odbor přípravků na ochranu rostlin (OPOR)	15
6.1 Povolování přípravků na ochranu rostlin a dalších prostředků	15
6.2 Osvědčování způsobilosti pracovat podle zásad GEP	17
7 Odbor kontroly zemědělských vstupů (OKZV)	17
7.1 Kontroly podmíněnosti (cross compliance)	18
7.2 Národní kontroly	19
7.2.1 Kontroly v oblasti krmiv	19
7.2.2 Kontroly v oblasti hnojiv	20

7.2.3	Kontroly přípravků na ochranu rostlin v obchodní síti.....	20
7.2.4	Kontroly ekologického zemědělství	21
7.3	Delegované kontroly.....	21
7.4	Kontrolní testování aplikační techniky.....	22

Úvod

Sekce zemědělských vstupů (SZV) zahrnuje činnosti v oblasti krmiv, hnojiv, půdy, ekologického zemědělství, lesnictví, přípravků na ochranu rostlin a souvisejících úředních kontrol. Od roku 2015 má dva odbory: Odbor kontroly zemědělských vstupů (OKZV) a Odbor přípravků na ochranu rostlin (OPOR) a pět přímo řízených oddělení.

I nadále probíhá na sekci úzká spolupráce mezi jednotlivými odbory a odděleními, ve spolupráci byl rovněž zpracován roční plán kontrolní a analytické činnosti za účelem zajištění koordinace kontrolní činnosti, odběrů a analýz vzorků. I v roce 2018 se jednotlivé odbory a oddělení podílely na tvorbě legislativy (národní i evropské), organizovaly vzdělávací akce, vykazovaly publikační a osvětovou činnost a poskytovaly informace podle příslušných právních předpisů.

Tato zpráva uvádí přehled stěžejních činností jednotlivých odborů a oddělení SZV v roce 2018, dále jsou ve zprávě uvedeny počty a výsledky inspekčních kontrol a odběrů vzorků.

1 Oddělení krmiv (Odk)

1.1 Úřední kontroly krmiv

Úřední kontroly krmiv, doplňkových látek a premixů provádějí inspektoři OKZV podle ročních plánů kontrolní činnosti, v souladu s metodickými pokyny. Kontroly provozů probíhají bez předchozího upozornění. Úřední kontroly jsou zaměřeny na všechny fáze výroby, skladování a používání krmiv, doplňkových látek a premixů.

V oblasti krmiv ÚKZÚZ provádí následující typy úředních kontrol:

- **běžné kontroly** dodržování legislativy při výrobě a uvádění krmiv,
- **cílené kontroly** eliminace nejčastějších rizik bezpečnosti krmiv,
- **monitoring** krmiv zaměřený na výskyt mykotoxinů,
- **mimořádné kontroly** vyžádané externími subjekty, včetně kontrol RASFF,
- **registrační kontroly** výroby a uvádění krmiv.

Počty úředních kontrol (s výjimkou kontrol mimořádných a registračních) jsou plánovány na základě analýzy rizik, která zahrnuje zejména počty provozů, které mají být kontrolovány, druhy činností, které kontrolovaný provoz vykonává, pozici a význam subjektu na trhu a počet závad zjištěných v uplynulém období.

V roce 2018 vykonali inspektoři ÚKZÚZ celkem **2355** úředních kontrol krmiv. Konkrétní počty kontrol, vztahené k jednotlivým činnostem v kontrolovaných provozech, ukazuje následující tabulka. Některé zemědělské provozy mají registrováno více provozovaných činností, které byly prověřovány v rámci jedné úřední kontroly. Z tohoto důvodu matematický součet kontrol jednotlivých typů provozů překračuje výše uvedený počet fyzicky provedených úředních kontrol krmivářských provozů.

Četnost kontrol je předem stanovena podle výsledku analýzy rizika provozů a prováděných činností, kdy jsou plánovány zpravidla 1-4 kontroly v podniku ročně (1 kontrola

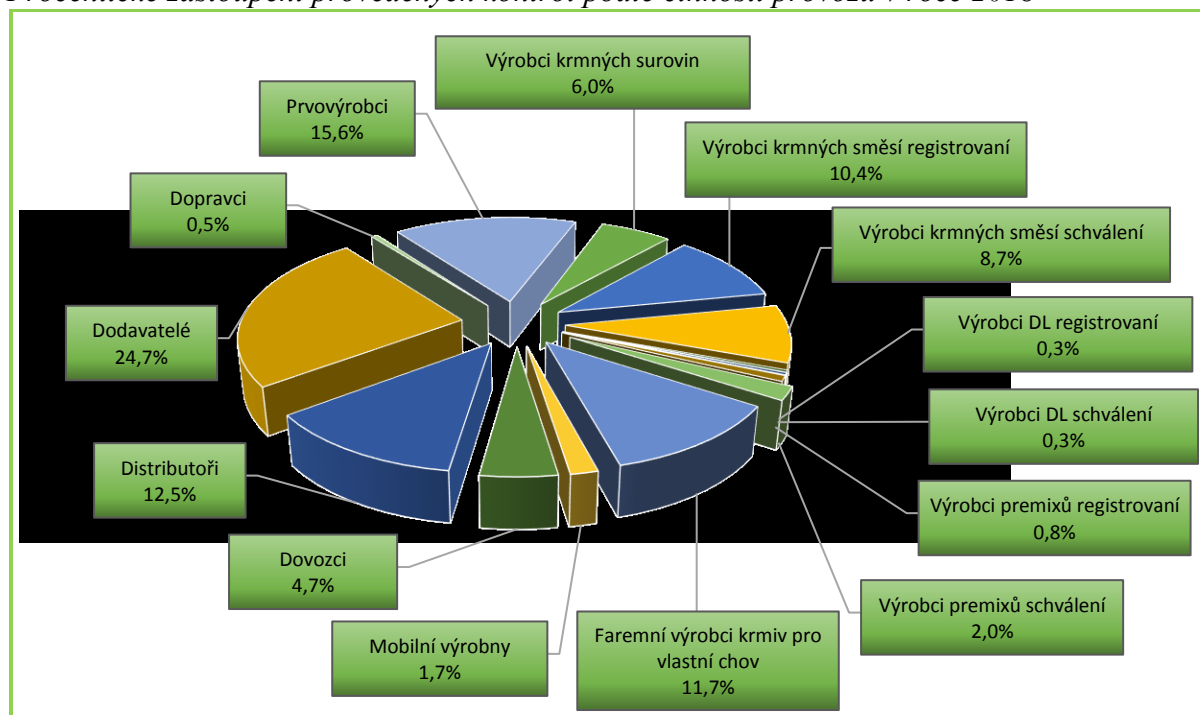
u distributorů nebo dodavatelů, mobilních mícháren, 2-4 kontroly například u výrobců premixů).

Počty registrovaných a kontrolovaných provozů v roce 2018

Činnost	Počet provozů v evidenci ÚKZÚZ	Počet provedených kontrol *
Výrobci krmných surovin	305	202
Výrobci krmných směsí registrovaní	217	350
Výrobci krmných směsí schválení	111	294
Výrobci doplňkových látek registrovaní	6	11
Výrobci doplňkových látek schválení	7	10
Výrobci premixů registrovaní	6	28
Výrobci premixů schválení	25	69
Faremní výrobci krmiv pro vlastní chov	379	395
Mobilní výroby	57	57
Dovozci	256	158
Distributoři	884	422
Dodavatelé	1377	833
Dopravci	1347	17
Prvovýrobci	28185	526

* některé kontrolované provozy mají více registrovaných činností

Procentické zastoupení provedených kontrol podle činnosti provozů v roce 2018

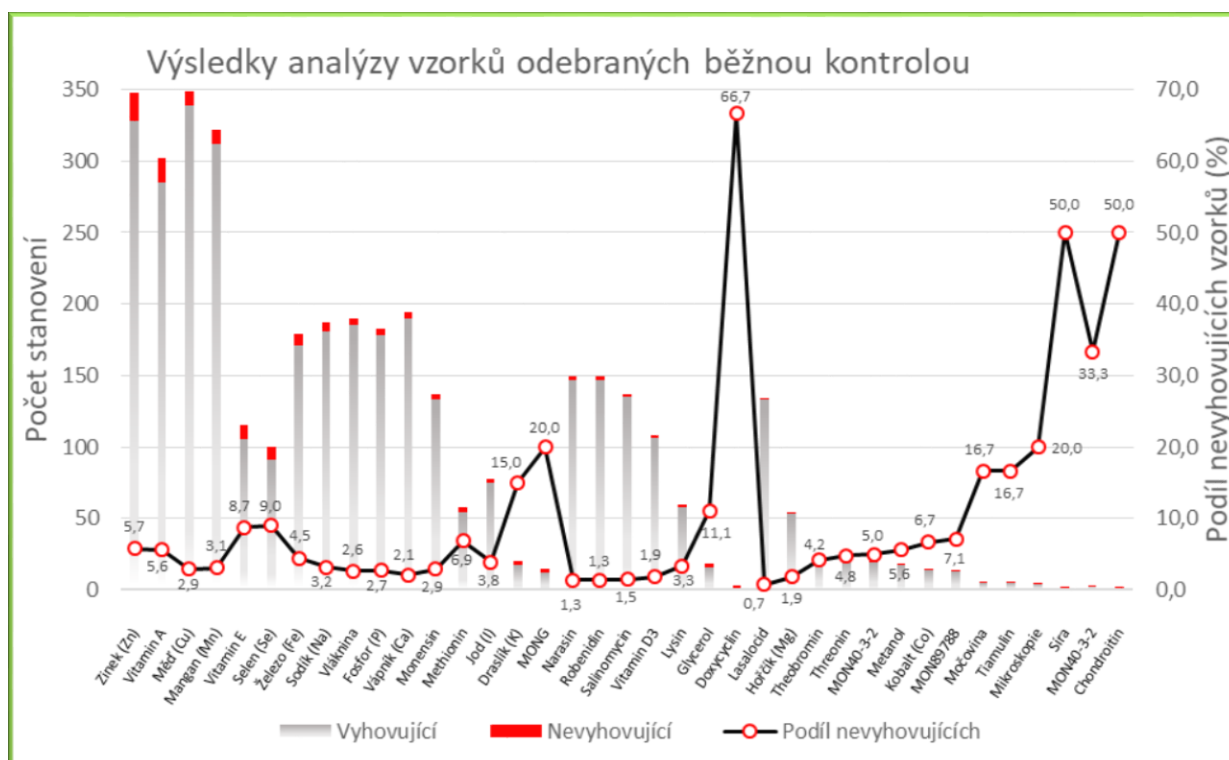

Běžné kontroly

Představují plánované kontroly, které zahrnují více oblastí (plnění podmínek registrace/schválení, označování, kontroly zařízení a vybavení, dokumentace atd.). Oblasti, na které se inspektor zaměří, ovlivňuje okamžitá situace v provozu a inspektor se může na místě rozhodnout, co bude při kontrole sledovat. Součástí běžné kontroly může být odběr vzorku.

Při běžné kontrole bylo v roce 2018 odebráno **375** vzorků krmiv, jako nevyhovující bylo hodnoceno **87** analyzovaných vzorků (23,2 %). Nejčastěji nebyla dodržena v označení deklarovaná jakost (**56** krmiv), u **24** vzorků z tohoto počtu se závažné nedodržení deklarace týkalo více sledovaných parametrů. Byly zjištěny i případy výskytu krmiv s ohroženou bezpečností (**6** vzorků) nebo **1** vzorek krmiva účelově falšovaného.

Souhrnné výsledky analýz vzorků, odebraných v rámci běžné kontroly v roce 2018

Cílené kontroly a monitoring krmiv

Tyto kontroly prověřují, zda produkty určené ke krmení neobsahují zakázané látky nebo nepřekračují stanovené platné limity nebo doporučené směrné hodnoty obsahu nežádoucích látek. Analýzy krmiv, odebraných v rámci cílené kontroly, však nejsou omezeny pouze na sledovaný (cílený) parametr, ale zahrnují i ověření jiných ukazatelů bezpečnosti a jakosti krmiv, včetně deklarovaných znaků produktu.

V rámci cílené kontroly, včetně monitoringu krmiv, bylo v roce 2018 odebráno **771** vzorků krmiv, nevyhovujících bylo **20** vzorků (2,6 %). Z tohoto počtu bylo **7** krmiv nejakostních, **3** krmiva se závažnou nejakostí více parametrů, **1** falšované krmivo, **6** vzorků krmiv s ohroženou bezpečností a **3** krmiva s rezidui, indikující nutnost úpravy systému dekontaminace zařízení po medikaci.

Mimořádné kontroly

Nejsou součástí plánu, jedná se o kontroly, které vyvolají vnější podněty, např. varování ze systému RASFF, stížnosti spotřebitelů, nebo informace od krajských veterinárních správ. V roce 2018 bylo uskutečněno celkem **24** mimořádných kontrol na podnět, při kterých byly zjištěny **3** případy porušení legislativy, **2** marginální závady a byla uložena **2** zvláštní opatření. Odebráno bylo **9** vzorků krmiv, z toho **1** vzorek byl posouzen jako nevyhovující.

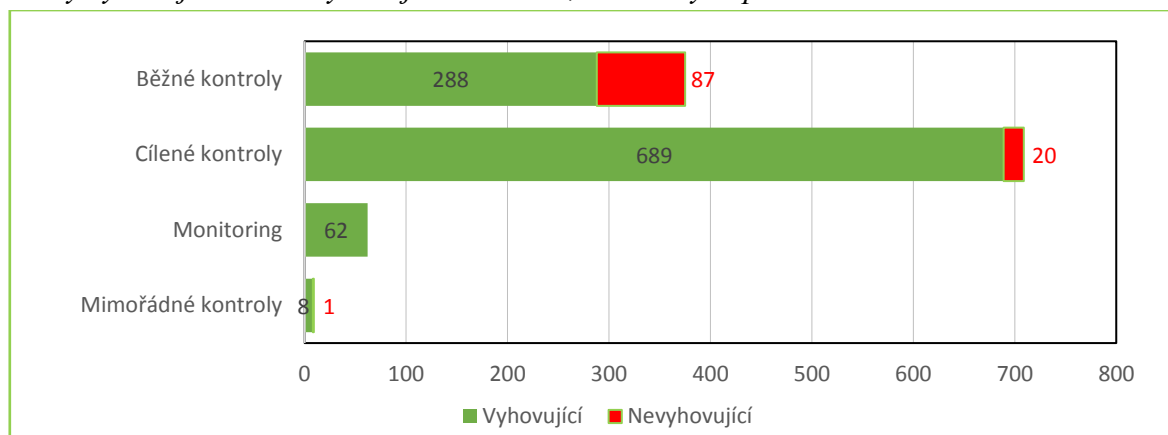
Registrační kontroly

Rovněž nejsou plánovány a jsou iniciovány doručením žádosti provozovatelů o registraci, schválení nebo změnu rozsahu registrace provozu. V roce 2018 bylo provedeno **54** registračních kontrol.

1.2 Odběr vzorků krmiv

Součástí většiny úředních kontrol (a m.j. všech cílených kontrol) je také odběr vzorků. V roce 2018 inspektoři ÚKZÚZ odebrali celkem **1155** vzorků krmiv v rámci kontrol běžných, cílených a mimořádných. Nevyhovujících vzorků krmiv bylo zjištěno **108** (9 %).

Počty vyhovujících a nevyhovujících vzorků, odebraných při úředních kontrolách krmiv

1.3 Evidence krmivářských provozů

V registračním systému ÚKZÚZ bylo k 31. 12. 2018 evidováno **20 843** subjektů, které požádaly o registraci krmivářských provozů pro činnost výroba, uvádění do oběhu, prvovýroba nebo doprava krmiv. V převážné většině se jedná o fyzické osoby – 16 010 subjektů, právnické osoby – 4 826 subjektů a 7 zahraničních právních subjektů, které mají v ČR registrovaný provoz. Celkem bylo u těchto subjektů k tomuto datu evidováno 32 370 provozů, z toho schválených bylo 332 a registrovaných provozů 2 059, zbyvajících 28 185 jsou provozy zemědělské prvovýroby a dopravci krmiv. V roce 2018 bylo nově schváleno 7 a registrováno 773 provozů. Změny v evidenci byly provedeny u 140 schválených a 581 registrovaných provozů. Z evidence bylo vyjmuta 575 provozů (z toho 17 schválených a 138 registrovaných).

Převážná většina nově registrovaných provozů se týká zemědělské prvovýroby a dopravců. Přetrvává trend mírného nárůstu provozů výrobců a u dodavatelů krmiv pro zvířata v zájmovém chovu se jedná o nárůst markantní. Pokles schválených a registrovaných provozů

ustává a meziročně se téměř nemění. Počty výrobních provozů krmných surovin se dlouhodobě nemění vůbec.

1.4 Porušení právních předpisů

V provozech bylo inspektory zjištěno celkem **30** závad neodstranitelných v průběhu kontroly. Ve srovnání s rokem 2017 došlo k nárůstu o 18 %. Dále bylo zjištěno 88 marginálních závad, které byly odstraněny již v průběhu úřední kontroly, zde se navýšil počet případů o 50 %, tedy více jak o polovinu oproti roku 2017. V souladu s článkem 54 Nařízení (ES) č. 882/2004 bylo uloženo **26** zvláštních opatření k zajištění bezpečnosti krmiv nebo k dodržení právních předpisů v oblasti krmiv. Na základě zjištěných deliktů bylo s odpovědnými osobami vedeno **11** případů správních řízení, souhrnná výše uložených pokut činí **335 tis. Kč**. Provozovatelé nejčastěji porušili limity maximálního obsahu nežádoucích látek v krmivu dle Nařízení Komise č. 574/2011, včetně případů křížové kontaminace krmiv rezidui kokcidiostatik či léčiv, překročili maximální obsah doplňkové látky v krmivech, stanovený pro jednotlivé druhy a kategorie zvířat nebo závažným způsobem nedodrželi deklarovaný obsah krmiva uváděného na trh.

Kontakt: vedoucí oddělení - Ing. Michal Beránek, tel. 257 294 240, michal.beranek@ukzuz.cz

1.5 Biologické zkoušení krmiv (BZK)

Již na konci roku 2017 začala odchovem kuřic biologická testace pro nosnou drůbež, jejíž podstatou je ověření produkční účinnosti krmné směsi pro nosnice se zařazením šrotu loupané a neloupané lupiny bílé v náhradě 50 a 100% za sójový extrahovaný šrot. Na této testaci se podílí ZZN Pelhřimov a.s. a VFU Brno.

V květnu 2018 začala testace brojlerových kuřat pro ČZU v Praze. Účelem testace bylo porovnání krmných vlastností vybraných sojových produktů. Současně s touto testací také proběhlo ověření vlivu přídatku huminových kyselin do krmiv pro společnost FARMSYSTEM.

Další výkrmová testace brojlerových kuřat, která také byla provedena pro ČZU v Praze, proběhla v měsících říjnu a listopadu. Účelem testace bylo srovnání 5-ti odrůd pšenice pro zkoumání vlivu extruze na výkrmové vlastnosti.

Účelem měsíční biologické testace prasat bylo ověření ileální stravitelnosti novošlechtěnců pšenice seté u prasat na konci výkrmu.

Kontakt: vedoucí oddělení - Ing. Jitka Štukhejlová, tel. 569 430 412, jitka.stukhejlova@ukzuz.cz

2 Oddělení hnojiv (OdH)

V roce 2018 pokračovala registrace hnojiv a pomocných látek podle zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech. Kromě registrace pracovníci OdH evidují hnojiva a pomocné látky uváděné do oběhu i dalšími 3 legálními způsoby, tzn. v režimu ohlášení (podle zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech), vzájemného uznávání (podle [Nařízení EP a Rady \(ES\) č. 764/2008](#)) a HNOJIV ES (podle [Nařízení EP a Rady \(ES\) č. 2003/2003](#)). HNOJIVA ES jsou však evidována a následně zveřejněna v Registru hnojiv pouze na základě žádosti výrobce resp. dodavatele, protože tato hnojiva ze své podstaty žádné evidenci ani povinnému hlášení nepodléhají.

2.1 Registrace

V režimu registrace bylo v roce 2018 vydáno celkem **569** rozhodnutí, z toho **224** rozhodnutí o registraci, **225** prodloužení platnosti registrace a v **120** případech bylo vydáno rozhodnutí o změně žádosti o registraci. Dále bylo ohlášeno **65** hnojiv, v režimu vzájemného uznávání bylo evidováno **69** výrobků a v režimu HNOJIV ES **53** hnojiv.

2.2 Odborný dozor

V rámci odborného dozoru bylo odebráno celkem **398** vzorků, z toho **210** registrovaných hnojiv (R) a pomocných látek, **24** ohlášených hnojiv (O), **126** HNOJIV ES (ES) a **3** vzájemně uznané výrobky (VU). Na základě nevyhovujících výsledků analýz vzorků bylo zrušeno **11** rozhodnutí o registraci a **1** ohlášené hnojivo. Důvodem bylo kromě nevyhovujících jakostních ukazatelů také **3** případy překročení limitů rizikových prvků. Dále byla u hnojiv ES zahájena **4** správní řízení (nevyhovující jakostní ukazatele) a také u **2** statkových hnojiv (překročení limitů rizikových prvků).

Cílené kontroly zaměřené na průmyslové komposty, digestáty a statková hnojiva byly prováděny jak u registrovaných a ohlášených výrobků (jako součást odborného dozoru), tak jako kontrola výrobků určených pro vlastní potřebu.

*Hnojiva, u nichž byly v roce 2018 zjištěny nadlimitní obsahy rizikových prvků **

Výrobek	Překročení limitů rizik. prvků (v mg prvku/kg vysuš. vz.)
Kompost	Cd (3,38/ 2,0)
Sušený hnůj	Cd (3,83/ 2,0)
Substrát	Zn (454/ 300)
Statkové hnojivo	Zn (2522/ 1200)
Statkové hnojivo	Zn (869/ 600), Cu (176/ 150), Ni (58,5/ 50), Hg (1,56/ 1,0)

* červeně vyznačen limit rizikových prvků

Cílené kontroly v roce 2018 - komposty, digestáty, statková hnojiva, sušené hnoje *

	Počet odebraných vzorků (překroč. limitů rizik. prvků/ nedodržení jakostních ukazatelů)	Překročení limitů rizik. prvků (v mg prvku/ kg vysuš. vzorku)
Komposty	85 (1/1)	Cd (3,38/ 2,0)
Digestáty	27 (0/0)	
Statková hnojiva	18 (2/-)	Zn (2522/ 1200), Zn (869/ 600), Cu (176/ 150), Ni (58,5/ 50), Hg (1,56/ 1,0)

* červeně vyznačen limit rizikových prvků

Kontakt: vedoucí oddělení - Ing. Jaroslav Houček, tel. 257 294 218,
jaroslav.houcek@ukzuz.cz

3 Oddělení výživy rostlin

3.1 Agrochemické zkoušení zemědělských půd

V roce 2018 bylo prozkoušeno celkem **510 483** ha z. p., a bylo odebráno **71 605** půdních vzorků. Pro MZe byla za tuto oblast vypracována za šestileté období 2012 - 2017 závěrečná zpráva „Výsledky agrochemického zkoušení zemědělských půd“.

AZZP je pravidelné zjišťování vybraných parametrů půdní úrodnosti; provádí se v šestiletých cyklech a zahrnuje odběr vzorků, jejich chemický rozbor a vyhodnocení výsledků. AZZP je prováděno na základě zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech, ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 275/1998 Sb., o agrochemickém zkoušení zemědělských půd, ve znění pozdějších předpisů. Na zkoušených pozemcích se stanovují u všech vzorků tyto agrochemické vlastnosti: půdní reakce, obsah přístupného P, K, Mg a Ca. Dále se vypočítává aktuální kationtová výměnná kapacita, potřeba vápnění a poměr K:Mg. Mikroelementy jsou stanovovány u vybraných 7 tis. vzorků a parametry oranické hmoty u 5 100 vzorků. Všechny agrochemické půdní vlastnosti jsou hodnoceny samostatně pro ornou půdu, vinice, intenzivní sady a chmelnice.

Výsledky agrochemického zkoušení zemědělských půd za období 2012-2017

- Průměrná hodnota **půdní reakce** zemědělské půdy v ČR je 6,1. Z dlouhodobých výsledků je patrný trend nárůstu silně kyselých a kyselých půd, jako následek nedostatečného vápnění pozemků.
- Průměrná zásoba přístupného **fosforu** v zemědělské půdě ČR činí podle výsledků této zprávy 90 mg.kg⁻¹. Půdní zásoba přístupného fosforu dlouhodobě mírně klesá, a také srovnání podle kritérií hodnocení má negativní trend.
- Průměrný obsah přístupného **draslíku** na zemědělské půdě ČR je v současné době 252 mg.kg⁻¹, v období 2005-2010 to bylo 238 mg.kg⁻¹. U draslíku je obecně patrná stagnace zásobenosti půd touto živinou, i když dlouhodobé snížení spotřeby draselných

hnojiv je podobné jako u fosforu. Pravděpodobně dochází k uvolňování draslíku v půdě z méně přístupných forem.

- Průměrný obsah přístupného **hořčíku** na zemědělské půdě ČR se dlouhodobě, a to již od roku 2005, prakticky nemění a v současnosti činí 196 mg.kg^{-1} . Vývojový trend obsahu přístupného hořčíku není zcela jednoznačný, vykazuje stagnaci, ale i mírné kolísání. Tento stav do jisté míry souvisí se zastoupením jiných kationtů v sorpčním komplexu (především draslíku) a tím lepším nebo horším uplatnění méně aktivního hořčíku.
- Průměrný obsah přístupného **vápníku** v zemědělské půdě ČR je $2\,965 \text{ mg.kg}^{-1}$, mezi lety 2005-2010 byl na úrovni $2\,999 \text{ mg.kg}^{-1}$. Půdní zásoba přístupného vápníku postupně klesá. Tento trend je v poslední době stále více výrazný a plně koresponduje s poklesem půdní reakce.
- Současný stav zásobenosti zemědělských půd ČR **draslíkem a hořčíkem** se projevuje v zužování poměru těchto dvou kationtů, což však při velmi úzkém poměru navozuje problém ve výživě draslíkem a potřebu zvýšeného hnojení touto živinou. V současné době vzájemný poměr těchto prvků činí 1,31.

3.2 Stacionární výživářské a vegetační nádobové zkoušky

V roce 2018 byly na **11** zkušebních stanicích vedeny 4 stacionární polní zkoušky, celkem na **1611** pokusných parcelách. Dlouhodobě se zde provádí zkoušky různých způsobů hnojení a hodnotí se vliv na výnos, kvalitu pěstovaných plodin a změny půdních vlastností. Jedná se o tyto dlouhodobé zkoušky:

- Sledování vlivu stupňované intenzity hnojení na výnos plodin a agrochemické vlastnosti půdy.
- Systém organického hnojení ověřující minimalizaci nebo úplné vynechání hnojení minerálními hnojivy.
- Porovnání účinnosti organických hnojiv (kejdy, digestátů, kompostu) a minerálního hnojiva při hospodaření ve zranitelné oblasti.
- Ověření účinnosti stupňovaných dávek dusíku, při konstantních hladinách fosforu a draslíku na změny dusíku v půdě, výnosy, kvalitu produktů a výrobnost osevního sledu.
- Vliv obhospodařování travního porostu na produkci se sleduje od roku 1969 na pokusné ploše v Závišíně. Hodnotí se vývoj produktivity, botanického složení a kvality píce a vlastnosti půdy pod trvalým travním porostem.
- Na 12 lyzimetrických stanovištích v odlišných klimatických a půdních podmínkách jsou dlouhodobě sledovány ztráty živin z půdy. Hodnotí se vstupy z organických a minerálních hnojiv, srážkových vod, případně závlahové vody a dále výstupy živin odčerpané sklizní a ztráty živin zjištěné v eluátu.

Ve vegetační hale v Brně bylo v roce 2018 založeno **6** nádobových zkoušek ve **542** nádobách. Pokračovalo ověřování vlivu agrouhlí na růst polních plodin, pokusnou rostlinou byla řepka ozimá. Současně pokračoval další navazující pokus s agrouhlím, ve kterém byl testován jeho vliv na výnos plodin a půdní vlastnosti při vysokých dávkách živin. Dále byly provedeny dvě registrační zkoušky, ve kterých byly zkoušeny dva přípravky na bázi

humátu. V jedné byl testován vliv humátu na růst a výnos vybraných plodin, ve druhé bylo ověřováno využití humátu jako inhibitoru nitrifikace. Vliv inhibitoru ureázy na využití dusíku z močoviny byl sledován během zkoušky založené na objednávku výrobce hnojiva. Ve vegetační nádobové zkoušce byl také ověřován vliv antistresových přípravků na růst a výnos pěstovaných plodin.

Kontakt: vedoucí oddělení - Ing. Michaela Smatanová, Ph.D. tel. 543 548 316, michaela.smatanova@ukzuz.cz

4 Oddělení půdy a lesnictví (OdPL)

4.1 Bezpečnost půdy

Bazální monitoring půd (BMP)

Monitoring zemědělských půd vznikl v roce 1992 za účelem dlouhodobého sledování stavu a změn půdních vlastností. Spočívá ve sledování fyzikálních a chemických půdních parametrů na stálých monitorovacích plochách stálými postupy. Síť pozorovacích ploch monitoringu sestává ze základního subsystému, který je tvořen **189** plochami zemědělské půdy a ze subsystému kontaminovaných ploch se zvýšenými obsahy rizikových prvků. V tomto subsystému se nachází **27** lokalit.

V roce 2018 proběhly každoroční odběry půdních vzorků z vybraných monitorovacích ploch. Bylo odebráno **40** půdních vzorků ornice ze 40 stálých ploch Bazálního monitoringu půd a **5** vzorků svrchního horizontu z ploch v chráněných územích určených ke stanovení vybraných perzistentních organických polutantů (PCB, HCH, HCB, DDT), PAH, uhlovodíků C₁₀-C₄₀ a esterů kyseliny ftalové (MENDELU). V těchto 40 vzorcích, a dalších 10 odebraných na podzim, bylo dále stanoveno 70 účinných látek přípravků na ochranu rostlin.

Dále byly v rámci BMP odebírány vzorky rostlin pro stanovení celkového obsahu rizikových prvků na stálých 25 plochách základního subsystému BMP a 27 lokalitách subsystému kontaminovaných ploch BMP. Celkem bylo odebráno **86** vzorků rostlinného materiálu.

Na **45** monitorovacích plochách BMP byly v prvním říjnovém týdnu odebrány půdní vzorky určené pro stanovení půdních mikrobiálních vlastností. Sada stanovovaných parametrů zahrnuje metody charakterizující biomasu, aktivitu a diverzitu půdních mikrobiálních společenstev.

V závěru roku, před zámrzem, byly na 23 monitorovacích plochách odebrány vzorky ornice a podorničí určené ke stanovení minerálních forem dusíku, celkem **46** vzorků.

V první polovině roku 2018 byly shromážděny a do databáze uloženy informace o hnojení, použitých přípravcích na ochranu rostlin a pěstovaných plodinách ze všech monitorovacích ploch BMP.

Vzhledem k tomu, že v průběhu trvání BMP došlo dvakrát ke změně klasifikačního systému půd, bylo v roce 2011 rozhodnuto, že u všech monitorovacích ploch BMP bude znovu vykopána pedologická sonda a popsán půdní typ podle platného Taxonomického klasifikačního systému půd ČR (Němeček a kol., 2011). V roce 2018 bylo vykopáno a popsáno **15** sond.

Celkem již bylo k 31. 12. 2018 překlasifikováno 85 ploch BMP, z toho u 28 ploch byl klasifikován jiný půdní typ.

Registr těžkých kovů

Registr těžkých kovů je v současné době tvořen dvěma databázemi. První databáze obsahuje výsledky stanovení prvků ve výluhu 2M HNO₃. Rozšiřování této databáze bylo ukončeno v roce 2009; nyní obsahuje téměř 60 tis. vzorků. Druhá databáze je tvořena výsledky stanovení obsahů prvků po extrakci lučavkou královskou. Tato metoda je v rámci Registru těžkých kovů používána od roku 1998 dosud; databáze obsahuje více než 14 tis. vzorků.

Obsahy rizikových prvků v půdě jsou hodnoceny podle vyhlášky č. 153/2016 Sb., která vstoupila v platnost 1. června 2016. Byly stanoveny preventivní hodnoty, při jejichž překročení je nezbytné dodržovat opatření zamezující dalšímu zvyšování obsahů prvků v půdě a dále byly stanoveny tzv. indikační hodnoty, při jejichž překročení by již mohlo dojít k ohrožení zdraví lidí a zvířat a snížení kvality rostlinné produkce. Indikační hodnota nebyla v roce 2018 překročena v žádném vzorku.

Pro Registr těžkých kovů bylo v roce 2018 vybráno ze vzorků AZZP celkem 617 vzorků půd, z toho v rámci rozšiřování Registru na zemědělských půdách **501** vzorků půd, v rámci zemědělské půdy obhospodařované ekologickými zemědělci **116** vzorků půd.

Monitoring kalů z čistíren odpadních vod

V roce 2018 bylo odebráno **82** vzorků kalů z čistíren odpadních vod, jejichž produkce je dále využívána v zemědělství, nebo se jedná o velké a dlouhodobě monitorované ČOV. Ve všech vzorcích je stanoven obsah rizikových prvků a ve vybraných 21 vzorcích organické polutanty (PCB, PAH, AOX, HCH, HCB, DDT, PBDE, PFAS).

Monitoring kvality půdy a rostlin po aplikaci kalů

V roce 2018 bylo vybráno **44** vzorků půd po aplikaci kalů a odebráno **19** vzorků rostlin. Ve vzorcích se provádí stanovení rizikových prvků.

Monitoring sedimentů

Od roku 1995 do konce roku 2018 bylo odebráno a zanalyzováno celkem **562** vzorků sedimentů (v roce 2018: 20 vzorků). Z uvedeného počtu je 308 rybníků „polních“ a 163 rybníků „návesních“, 58 rybníků lesních a 26 sedimentů z toků a 7 sedimentů z vodních nádrží. V sedimentech se provádí stanovení výměnného pH, zrnitosti, přístupných živin, rizikových prvků, PCB, HCH, HCB, DDT, PAH a uhlovodíků C₁₀-C₄₀.

Aktivní biomonitoring

Jako bioindikátory slouží rostliny jílku mnohokvětého a borovice černé. V roce 2018 byl aktivní biomonitoring provozován na 7 stanovištích a odebráno a analyzováno bylo **25** vzorků jílku a **8** vzorků jehličí. Ve všech vzorcích jsou stanoveny obsahy rizikových prvků a 16 EPA PAH.

Všechny práce probíhají v těsné spolupráci s Odborem kontroly zemědělských vstupů.

Data z BMP a vstupů do půdy jsou předávána do informačních systémů MZe. Na základě individuálních požadavků byla vybraná data z BMP a vstupů do půdy poskytnuta BC AV ČR, CENIA, ČIŽP, MŽP, VÚMOP, VÚRV a ZERA.

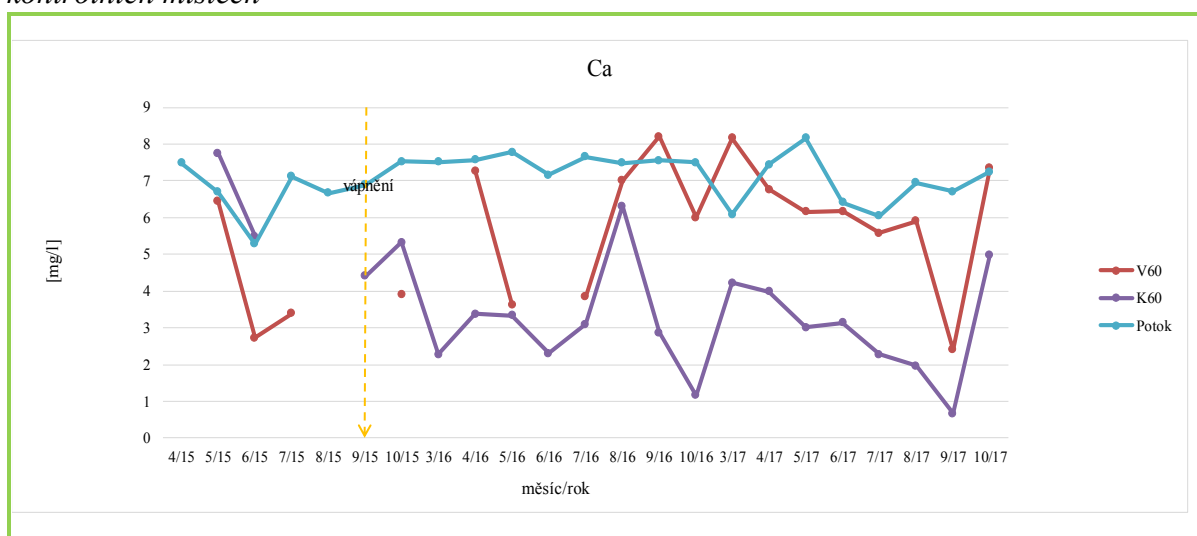
4.2 Lesnická činnost

Průzkum výživy lesa, jehož účelem je informovat vlastníky lesních pozemků o chemizmu lesních půd, se v roce 2018 zaměřil na přírodní lesní oblasti (PLO) č. 40: Moravskoslezské Beskydy, kde proběhlo šetření na **125** odběrných místech (380 půdních a 297 rostlinných vzorků). Terénní průzkum byl prováděn ve spolupráci s vlastníky lesních pozemků.

Šetření účinnosti vápnění lesních pozemků po deseti letech od doby aplikace, proběhlo v PLO č. 1: Krušné hory na **79** odběrných místech. V Krušných horách byl proveden odběr vzorků půd (**237** vzorků) a asimilačních pletiv (**233** vzorků) před vápněním vybraných porostů včetně zachycení dolomitického vápence do odběrových nádob pro posouzení kvality leteckého rozmetání vápence. Studium účinků vápnění je rozšířeno o sledování vlivu vápence na mikrobiální vlastnosti půd (**8** vzorků) a složení půdní vody (**67** vzorků).

Mikrobiologická šetření byla provedena na 10 odběrných místech ve Středočeské pahorkatině, Moravskoslezských Beskydech a na území NP Podyjí (**30** půdních vzorků). Šetření vlivu vápnění lesních porostů na půdní mikroorganismy a chemickou skladbu půdní vody přineslo první poznatky, které byly zpracovány do závěrečných zpráv a předány vlastníkům a uživatelům lesních pozemků. Závěrečnými zprávami byly zpracovány výsledky šetření chemizmu půd a asimilačních orgánů v PLO Hrubý Jeseník. Ty byly rovněž doručeny zadavateli úkolu MZe a vlasníkům lesních pozemků v určených lhůtách.

Sledování obsahu vápníku v lyzimetrických vodách a v povrchové vodě na vápněných a kontrolních místech

V – vápněno; K – nevápněná kontrola; 60 – hloubka lysimetru (60 cm); Potok – povrchová voda v korytě potoka ve vápněné ploše

Na lignikultuře ve Stachách na Šumavě, kde je studován růst vybraných druhů vrb a klonů topolů, proběhlo periodické dendrometrické měření a ochrana pravidelným kosením.

Kontakt: vedoucí oddělení - Mgr. Šárka Poláková, Ph.D., tel. 543 548 333, sarka.polakova@ukzuz.cz

5 Oddělení ekologického zemědělství (OdEZ)

5.1 Kontroly ekologického zemědělství

V roce 2018 ÚKZÚZ provedl **264** úředních kontrol ekologického zemědělství (EZ). Jedná se tedy o přibližně stejný počet kontrol jako v roce 2017, kdy bylo provedeno 262 kontrol.

Porušení pravidel ekologické produkce bylo zjištěno u **10** kontrolovaných subjektů. O těchto případech bylo informováno Ministerstvo zemědělství, jakožto příslušný orgán pro ekologickou produkci. Při kontrolách EZ byla uložena **2** zvláštní opatření. Pokud jde o povahu zjištěných porušení, jednalo se o použití látek na ochranu rostlin a hnojiv nepovolených v ekologické produkci, nevedení evidence hnojiv, nepovolené úpravy zvířat bez udělené výjimky, chov zvířat bez přístupu na otevřená prostranství a pastviny, zkrmování konvenčních krmiv bez udělené výjimky a použití konvenčního osiva bez udělené výjimky. U tří kontrolovaných subjektů bylo zjištěno neprovedení řezu v ekologickém sadu, o čemž byl informován SZIF.

V souvislosti s úředními kontrolami EZ bylo celkem odebráno **122** vzorků z ekologické produkce a **14** konvenčních vzorků v rámci tzv. pozitivní kontroly. Ve srovnání se 124 vzorky odebranými v roce 2017 se tedy jedná o přibližně stejný počet. Byly odebírány vzorky rostlinného materiálu, půdy a krmiv, přičemž tyto vzorky byly analyzovány na přítomnost reziduí pesticidních látek, nepovolených v ekologickém zemědělství. Vybrané vzorky krmiv byly rovněž analyzovány na GMO a mykotoxiny. V případě 4 kontrolovaných subjektů byly odebrané vzorky (celkem **8** vzorků) vyhodnoceny jako nevyhovující z pohledu nálezu reziduí pesticidů nepovolených v ekologické produkci. Jedná se tedy o snížení počtu těchto případů oproti předešlému roku, kdy byly jako nevyhovující vyhodnoceny vzorky odebrané u 7 kontrolovaných subjektů.

5.2 Dlouhodobý ekologický stacionární pokus

V roce 2018 byla zkoušenou plodinou na všech stanovištích luskovinoobilní směska – ječmene s hrachem a silážní kukuřice. Na všech ZS byl u varianty 1 – 4 hlavní zkoušenou plodinou ječmen jarní, odrůda Azit a hrách polní, odrůda Eso. Na variantách 5 a 6 u ZS CAS a VER byla zkoušenou plodinou kukuřice setá, hybrid KXB7342 a na ZS HOR, JAR a LIP byla zkoušenou plodinou kukuřice setá, hybrid Corfinio KWS. Rok 2018 byl čtvrtým rokem v osevním sledu.

Po sklizni předešlé plodiny (pšenice špaldy) byly pokusné plochy hnojeny kompostem (varianta 3, 4) a hnojem (varianta 5, 6). Začátkem srpna proběhl výsev zeleného hnojení

(svazenka vratičolistá). Zmulčování a zapravení zeleného hnojení proběhlo koncem října až začátkem listopadu. V dubnu a květnu proběhla předseťová příprava půdy a výsev LOS (ječmen s hrachem) a silážní kukuřice. Koncem května byla aplikována močůvka u variant 5 a 6. V červnu byl dále použit intenzifikační vstup Free N na variantách 4 a 6 a Free PK u varianty 6 v dávce 0,5 l/ha.

Nejvyšší průměrný výnos zrna u ječmene byl dosažen na variantě č. 4, přičemž oproti kontrolní variantě č. 1 byl vyšší téměř o 17 %. Průměrné výnosy hrachu se na jednotlivých variantách příliš nelišily. Nejvyšší průměrný výnos hrachu byl dosažen na variantě 2 a 4, přičemž oproti kontrolní variantě 1 byl vyšší pouze o 3 %. Nejvyšší průměrný výnos posklizňových zbytků (slámy) z LOS byl dosažen na variantě 4, přičemž oproti kontrolní variantě 1 byl vyšší téměř o 14 %. Průměrný výnos kukuřice ve sklizňové vlhkosti činil u varianty 5 30,8 t/ha a u varianty 6 pak 31,4 t/ha. V porovnání jednotlivých zkušebních stanic byl nejvyšší průměrný výnos kukuřice (ve sklizňové vlhkosti) dosažen na ZS VER (45,3 t/ha), zatímco nejnižšího výnosu bylo dosaženo na ZS LIP (20,7 t/ha).

Kontakt: vedoucí oddělení - Ing. Martin Prudil, Ph.D., tel. 543 548 386, martin.prudil@ukzuz.cz

6 Odbor přípravků na ochranu rostlin (OPOR)

Problematika přípravků na ochranu rostlin spadá pod Sekci zemědělských vstupů od roku 2014, věnuje se jí OPOR a zahrnuje tyto činnosti:

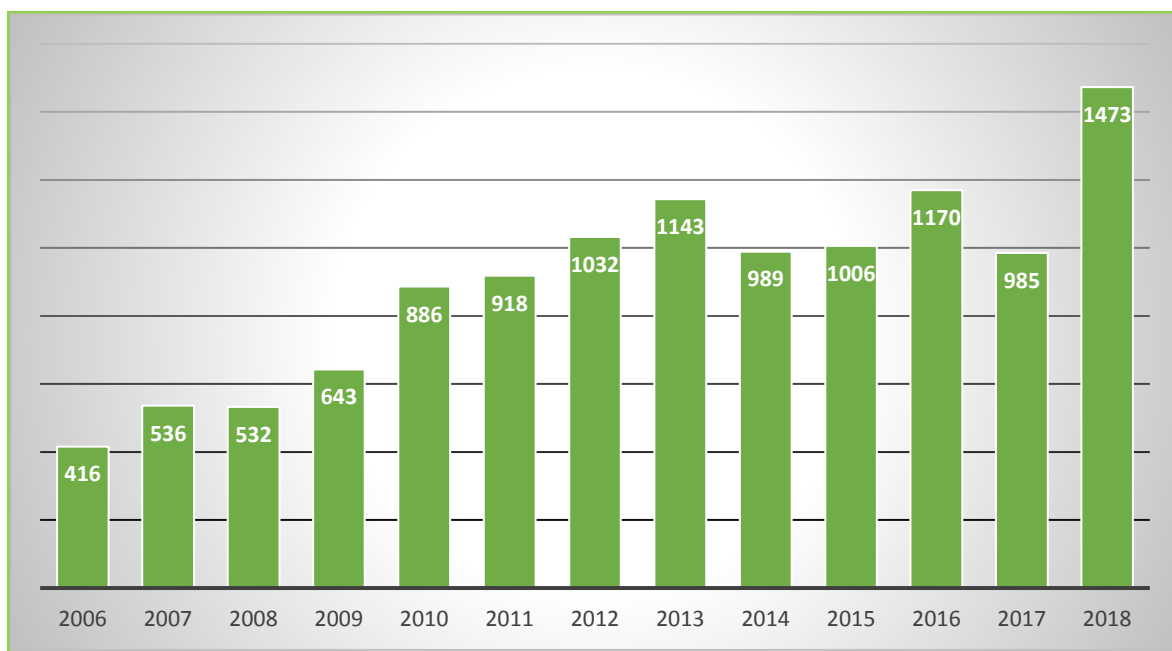
- povolování přípravků na ochranu rostlin a dalších prostředků,
- hodnocení vlastností pesticidních účinných látek,
- posuzování vlastností přípravků a jejich rizik pro životní prostředí,
- hodnocení účinnosti přípravků proti škodlivým organismům,
- vydávání seznamu povolených přípravků,
- osvědčování Správné experimentální praxe (GEP).

6.1 Povolování přípravků na ochranu rostlin a dalších prostředků

Povolovací proces má dva stupně, schválení účinné látky Evropskou komisí a povolení přípravku v jednotlivých členských státech. Aby mohl být přípravek v České republice prodáván a používán, musí být stejně jako ve všech ostatních zemích Evropské unie povolen národním registračním úřadem, kterým je ÚKZÚZ, Odbor přípravků na ochranu rostlin.

V roce 2018 došlo k významnému nárůstu celkového počtu podaných žádostí o povolení, změnu povolení přípravků na ochranu rostlin nebo obnovu povolení. Celkem jich bylo podáno 1473. Jedná se zejména o případy náročné na kapacitu hodnotitelského úseku. Zvýšení představuje dosud nejvyšší počet podaných žádostí za celé sledované období od roku 2006. Důvodem je zejména přesun řady případů z Velké Británie v důsledku chystaného Brexitu.

Počet přijatých žádostí 2006 - 2018

Rozhodnutí vydaná v procesu národního povolování

Nový přípravek – povolení formou vzájemného uznávání	34
Nový pomocný prostředek	9
Změna povolení s hodnocením	112
Administrativní změna povolení	550
Zrušení povolení	67
Schválení plánu letecké aplikace	1
Povolení přípravku k řešení mimořádných stavů v ochraně rostlin formou nařízení ÚKZÚZ	11

Rozhodnutí vydaná v procesu zonálního povolování

ČR je zonálním zpravodajským státem	
Nový přípravek	26
Změna povolení	7
ČR je dotčeným členským státem	
Nový přípravek	64
Změna povolení	6

Rozhodnutí vydaná v procesu povolování souběžného obchodu

Povolení souběžného obchodu pro obchodní použití	37
Povolení souběžného obchodu pro vlastní potřebu	67
Změna povolení	56

Účinná látka přípravku (tj. chemická látka nebo mikroorganismus, který působí účinek) musí být schválena Evropskou komisí. Podmínkou schválení je podání žádosti o posouzení a předložení odpovídající dokumentace v některé členské zemi Evropské unie. Za Českou republiku hodnocení provádí OPOR, který hodnotí účinné látky jako zpravodaj nebo se na hodnocení podílí jako spoluzpravodaj. V roce 2018 připomínkoval hodnocení 2 účinných látek, kde se na hodnocení podílel jako spoluzpravodaj.

Před povolením přípravku musí být prokázáno, že jeho použití je bezpečné a účinné. Bezpečnost použití prokazuje žadatel předepsanými studiemi, které si je povinen nechat provést v laboratořích akreditovaných podle norem OECD. Posouzení přípravků na ochranu rostlin z hlediska jejich účinnosti na škodlivé organismy, z hlediska fyzikálních a chemických vlastností a z hlediska vlivu na životní prostředí včetně necílových organismů provádí OPOR. Posouzení vlivu přípravku na zdraví člověka spadá do kompetence Ministerstva zdravotnictví.

Na hodnocení nových přípravků spolupracují členské země v rámci tzv. zón. Jedna z členských zemí provádí hodnocení (tzv. zonální zpravodaj), ostatní země závěry hodnocení kontrolují a připomínkují. OPOR provedl za rok 2018 celkem **33** hodnocení jako zonální zpravodaj a připomínkoval **61** zpráv o posouzení přípravku.

Řada plodin pěstovaných v menším rozsahu zůstává žadateli o povolení opomíjena a možnosti ochrany jsou u nich omezené. OPOR zaměřuje svou činnost i na tuto oblast ve spolupráci s pěstitelskými sdruženími a výzkumnými ústavy. V roce 2018 bylo vydáno **26** povolení rozšířeného použití přípravku formou nařízení ÚKZÚZ.

6.2 Osvědčování způsobilosti pracovat podle zásad GEP

Odbor osvědčuje způsobilost zkušebních organizací testovat přípravky na ochranu rostlin v souladu se Správnou experimentální praxí a zajišťuje dozor nad činností těchto pracovišť. Pouze výsledky získané zkušebnami s osvědčením GEP mohou být v České republice, nebo v jiných členských zemích Evropské unie, využity jako dokumentace pro posouzení biologické účinnosti při povolování přípravku.

V roce 2018 bylo provedeno **24** kontrol dodržování zásad Správné experimentální praxe a nebylo zjištěno žádné závažné pochybení. V roce 2018 byl proveden jeden vstupní audit, jehož výsledkem bylo pověření nové GEP stanice.

Kontakt: ředitel odboru: Ing. Pavel Minář, Ph.D., tel. 545 110 431, pavel.minar@ukzuz.cz

7 Odbor kontroly zemědělských vstupů (OKZV)

Odbor kontroly zemědělských vstupů zajišťuje kromě již výše zmiňovaných úředních kontrol krmiv, hnojiv a přípravků na ochranu rostlin u zemědělských subjektů registrovaných ÚKZÚZ, také kontroly v prvovýrobě (kontroly podmíněnosti spojené s kontrolou národních požadavků, národní kontroly a kontroly, které jsou na ústav delegovány platební agenturou).

7.1 Kontroly podmíněnosti (cross compliance)

ÚKZÚZ, jako jedna z kompetentních kontrolních organizací, zajišťuje úřední kontrolu nad dodržováním požadavků cross compliance u zemědělských podnikatelů.

Během jedné kontroly na místě jsou inspektory prověřeny požadavky podmíněnosti spolu s požadavky národními (tj. bez vlivu na přímé platby), čímž je snížena administrativní zátěž kontrolované osoby. Prověřování dodržování tzv. minimálních požadavků na hnojení a na používání POR je od roku 2015 prováděno v systému kontrol způsobilosti.

V rámci kontrol podmíněnosti jsou kontrolovány čtyři tématické okruhy:

- **Kontrola zemědělských podnikatelů hospodařících ve zranitelných oblastech.**
- **Kontrola zákazu hnojení a aplikace přípravků na ochranu rostlin v ochranných pásmech kolem vod (DZES 1).** Zákaz aplikace hnojiv v nehnojeném pásu byl inspektory v terénu fyzicky prověřován od roku 2009, ovšem pouze u zemědělců hospodařících ve zranitelných oblastech. Tímto požadavkem je zakázané hnojení postihnutele i mimo zranitelné oblasti. Od roku 2014 kontrolují inspektoři kromě zákazu aplikace hnojiv v ochranném pásmu také zákaz aplikace POR.
- **Kontrola dodržování podmínek platných pro ochranu podzemních vod před znečištěním (DZES 3).** OKZV kontroluje tuto oblast od roku 2010, kdy část kompetencí týkajících se hospodaření se závadnými látkami převzal od České inspekce životního prostředí.
- **Kontrola hygieny krmiv a kontrola prevence, tlumení a eradikace TSE (tzv. přenosné spongiformní encefalopatie).**

Zjištěná pochybení:

Mezi nejčastěji zjišťovaná pochybení v rámci systému cross compliance můžeme zařadit aplikaci hnojiv v období zákazu, skladování závadných látek v nevyhovujících skladech (z hlediska jejich potencionálního ohrožení vod či blízkého okolí), nebo na zemědělské půdě na nevhodných plochách (např. meliorovaná část pozemku), popřípadě neprovedení pravidelných zkoušek těsnosti potrubí a nádrží určených pro skladování ropných látek.

Mezi pochybení konstatovaná v roce 2018, která ovšem nemají vliv na vyplacenou výši dotací (nejsou hodnoceny v rámci kontrol podmíněnosti), můžeme zařadit neschválení havarijního plánu příslušným vodoprávním úřadem (či jeho úplná absence), nesprávné uložení hnoje na zemědělskou půdu v nesouladu s havarijním plánem (doba uložení hnojiva na zemědělské půdě přesahuje maximální lhůtu dvanáct měsíců, nebo současné místo pro uložení hnojiv není v havarijním plánu uvedeno).

Přehled provedených kontrol cross compliance za rok 2018

Cross Compliance	Kontroly celkem*	Kontroly s porušením•
Nitrátová směrnice	188	13
DZES 1	414	1
DZES 3	471	97
Kontroly zásad potravinového práva	316	1
Kontroly tlumení přenosu TSE	210	0
Kontroly celkem	1599	112

*Kontroly plánované, následné, mimořádné (na podnět)

• Kontroly, během nichž byl porušen minimálně jeden požadavek

7.2 Národní kontroly

7.2.1 Kontroly v oblasti krmiv

Kontroly v oblasti krmiv jsou prováděny jak v prvovýrobě, kde se zaměřují především na užití krmiv a jejich skladování, ale i na výrobu (výrobci krmiv pro vlastní potřebu). Mimo prvovýrobu se jedná především o kontroly výrobců krmiv, se zaměřením především na výrobu (krmné směsi, premixy, doplňkové látky) registraci či schvalování krmivářských provozů, předvedení výroby, skladování, označování krmiv, HACCP, plán kontroly jakosti, dekontaminační program, nebo kontroly křížové kontaminace u výrobců s doplňkovými látkami. U dodavatelů krmiv jsou kontroly cíleny především na označování a balení krmiv a skladování. V menší míře jsou prováděna i šetření v maloobchodní síti.

Specifickou kategorií jsou mimořádné kontroly na podnět třetích osob nebo kontroly v rámci systému rychlého varování (RASFF).

Během kontrol na místě je zajišťován i odběr vzorků krmiv, doplňkových látek a premixů pro laboratorní analýzu.

Úřední kontroly ověřují dodržování požadavků při provozování všech registrovaných činností krmivářských podniků. Aktuální legislativní požadavky jsou implementovány do kontrolních listů, které mají inspektoři v terénu k dispozici. Je tak zajištěn koordinovaný výkon kontroly ve všech regionech. Pokud je zjištěno porušení předpisů, zjišťuje se závažnost závady i její rozsah. Závažné závady se obvykle řeší uložením zvláštního opatření, nutného pro odstranění příčiny a eliminaci následků.

Zjištěná pochybení:

V roce 2018 bylo provedeno celkem **1 829** národních kontrol, kdy alespoň jedno porušení bylo zjištěno u **29** kontrol. Na základě zjištěných porušení bylo uloženo **25** opatření k nápravě zjištěného stavu. Legislativně právnímu oddělení bylo předáno celkem **40** podnětů ke správnímu řízení. Během těchto kontrol bylo inspektory zaznamenáno celkem **45** závad, které z povahy věci nebylo možné odstranit v průběhu kontroly a dále **30** závad marginálních. Jako nejčastěji konstatované porušení bylo zaprotokolováno používání nepovolených doplňkových látek, provozování činnosti krmivářského provozu bez registrace, falšování krmiv nebo nerespektování pravidel označování krmiv uváděných na trh. Marginální závady se týkaly

zejména chyb označování a skladování krmiv, přičemž počet marginálních závad meziročně poklesl na polovinu.

7.2.2 Kontroly v oblasti hnojiv

Kontroly hnojiv jsou cíleny na uvádění hnojiv do oběhu - výrobu, distribuci a obchodní síť, dále je ověřováno označování, skladování a používání hnojiv. V roce 2018 bylo provedeno celkem **366** kontrol dle zákona o hnojivech, porušení legislativních požadavků bylo zjištěno na **27** kontrolách. Na základě zjištěných porušení bylo uloženo **11** nápravných opatření k nápravě zjištěného stavu.

Zvláštní kapitolou národních kontrol je kontrola používání upravených kalů z ČOV na zemědělské půdě. V roce 2018 bylo provedeno celkem **72** kontrol používání upravených kalů, na **18** kontrolách bylo zjištěno porušení právních předpisů a v **6** případech bylo uloženo nápravné opatření.

Při národních kontrolách hnojiv je zajišťován i úřední odběr vzorků hnojiv, upravených kalů a sedimentů pro následný rozbor. Pro zahájení SŘ bylo na Oddělení legislativní a právní předáno celkem **37** podnětů.

V roce 2018 bylo u **18** oprávněných osob zkontrolováno oprávnění, které vydává ústav pro provádění odběru vzorků půd v rámci AZZP.

V neposlední řadě se do této kategorie zahrnují podnětné kontroly na základě stížností osob či orgánů veřejné správy.

Zjištěná pochybení:

Z výsledků provedených kontrol je zřejmé, že potenciální ohrožení životního prostředí vlivem zemědělské činnosti pochází z nedostatečně zabezpečených skladů hnojiv, popřípadě z nevhodně uložených hnojiv na zemědělské půdě, kdy nejsou hnojiva či upravené kaly ukládány v souladu s havarijním plánem. V rámci nakládání s upravenými kaly byla zjištěna nepovolená aplikace kalů na stejný pozemek (konkrétně DPB) do tří let od předchozí aplikace kalu, případně kaly nebyly použity do doby 30 dnů po jejich umístění na DPB. V jednom případě byl kal aplikován před výsledky rozborů půd a ojediněle bylo zaznamenáno i nezapravení upravených kalů do 48 hod od rozprostření na zemědělskou půdu.

7.2.3 Kontroly přípravků na ochranu rostlin v obchodní síti

Výkon úřední kontroly výroby, dovozu, uvádění přípravků na ochranu rostlin do oběhu, jejich označování, balení a skladování je Odborem kontroly zemědělských vstupů realizován od 1. 1. 2014. Na realizaci těchto kontrol se podílí i Oddělení kontroly a aplikační techniky, které spadá pod OKZV od 1. 1. 2018.

Za rok 2018 bylo inspektory obou útvarů provedeno celkem **629** kontrol distributorů přípravků a pomocných prostředků na ochranu rostlin, porušení požadavků bylo zjištěno u **74** kontrol a vydáno bylo **32** opatření k nápravě. Během kontrol na místě je dále zajišťován odběr vzorků přípravků na ochranu rostlin. V roce 2018 bylo v rámci ČR odebráno **44** vzorků přípravků k laboratorním analýzám, kdy se ověřoval soulad přípravku s podmínkami uvedenými v rozhodnutí o povolení (ověřuje se, zda jejich vlastnosti a složení splňují požadavky předepsané specifikace). Na základě výsledků laboratorních analýz přípravků bylo

vydáno 7 nařízení o mimořádných rostlinolékařských opatřeních – zákazu uvádění na trh a používání POR.

Zjištěná pochybení:

Jako nejčastější pochybení roku 2018 lze konstatovat prodej a skladování přípravků s prošlou dobou použitelnosti, prodej přípravků nepovolených, a závady v označování a balení přípravků.

Na základě zjištěných porušení v oblasti distribuce přípravků bylo v roce 2018 oddělením legislativním a právním zahájeno celkem 23 správních řízení o uložení sankce, vydáno bylo 23 rozhodnutí a 3 usnesení o odložení věci.

7.2.4 Kontroly ekologického zemědělství

Kontroly ekologického zemědělství probíhají jako delegované nebo jako kontroly národní. Výběr subjektů pro národní kontroly je prováděn OdeEZ v rámci rizikové analýzy na základě specifických rizikových faktorů. V roce 2018 byly vybírány ekologické podniky hospodařící na orné půdě s výměrou nad 30 ha (EZ/přechodné období). Dále byly do výběru přidány podniky, u kterých byly v roce 2017 výsledky analýz odebraných vzorků vyhodnoceny jako nevyhovující. Stejně jako v loňském roce byly kontroly plánovány u pěstitelů ovoce (intenzivní sady s výměrou nad 5 ha). Tento výběr byl cílen na možnou aplikaci přípravků na ochranu rostlin nepovolených v ekologické produkci, a to v intenzivních ekologických sadech. V roce 2018 bylo provedeno celkem 27 národních kontrol ekologického zemědělství, přičemž porušení požadavků bylo zjištěno u jednoho kontrolovaného subjektu (další podrobnosti týkající se kontrol EZ jsou uvedeny v kapitole 5.1).

7.3 Delegované kontroly

Delegované kontroly jsou zajišťovány pro platební agenturu SZIF – Státní zemědělský intervenční fond a v malé míře pro Státní ústav pro jadernou bezpečnost (SÚJB). Pro SÚJB se odebírají vzorky krmiv na stanovení obsahu radionuklidů.

- **Kontroly podmínek v rámci egroenvironmentálně - klimatických opatření**

Tyto kontroly se zaměřují na dodržování limitů při hnojení v rámci ošetřování travních porostů (louky, pastviny), zatravňování orné půdy, dodržování podmínek v případě hnojení v oblastech Natura 2000, posuzování limitů hnojení u zeleniny pěstované v rámci integrované produkce, kontrolu provádění pravidelných řezů v ekologických a integrovaných ovocných sadech. Pravidelné ošetřování se kontroluje rovněž ve vinicích, které jsou obhospodařovány v režimu integrované produkce. Kontroly dodržování podmínek platných pro používání hnojiv a přípravků na ochranu rostlin v integrované produkci jsou inspektory prověřovány během společných kontrol s pracovníky ORLI.

- **Kontrola ekologicky hospodařících zemědělských podnikatelů**

Kontrolou ekologicky hospodařících zemědělců byl ÚKZÚZ pověřen na počátku roku 2010. Vedle kontrol subjektů, které vybírá Státní zemědělský intervenční fond, provádí ÚKZÚZ výběr určitého procenta pro výkon svých vlastních kontrol. Výběrový soubor je vždy tématicky zaměřen, v jarních měsících se např. ověřuje pastevní chov zvířat, dále subjekty

hospodařící na orné půdě a na podzim se odebírají listy révy vinné na stanovení přípravků na ochranu rostlin, tedy látek nepovolených v ekologickém režimu hospodaření. Detailněji je ekologické zemědělství rozepsáno v části týkající se přímo EZ.

- **Odebírané vzorky krmiv a rostlinného materiálu pro potřeby SÚJB a SZIF**

Objem odebíraných vzorků krmiv (seno, siláže, krmné směsi) pro monitoring radionuklidů byl v roce 2018 50 vzorků. Vzorků technického konopí na stanovení obsahu THC bylo v roce 2018 odebráno celkem 24 v rámci 19 kontrol.

Přehled provedených delegovaných kontrol za rok 2018

Delegované kontroly	Kontroly celkem*	Kontroly s porušením•
AEKO	756	9
EZ	264	16
Celkem kontroly	1020	25
Vzorky konopí	19	1
Vzorky krmiv (radionuklidy)	50	0

*Kontroly plánované, následné, mimořádné (na podnět)

•Kontroly, během nichž byl porušen minimálně jeden požadavek

Zjištěná pochybení:

Kontrolou managementu podmáčené a rašelinné louky (AEKO opatření) bylo v roce 2018 zaznamenáno nepovolené použití hnojiv, konkrétně pastvy ovcí a skotu. U žadatelů hospodařících na titulu druhově bohaté pastviny nebyla splněna podmínka dodání minimálního množství N pastvou hospodářskými zvířaty. I během letošní kontrolní kampaně byly konstatovány nedostatky administrativního rázu, například nepředložení evidence o použitých hnojivech.

7.4 Kontrolní testování aplikační techniky

S přípravky na ochranu rostlin souvisí také kontrolní testování aplikační techniky, které spočívá v přezkoumání způsobilosti zařízení pro správnou aplikaci přípravků u osob využívajících aplikační techniku v rámci své profesní činnosti.

Provozování kontrolního testování (KT) je koncesovanou živností, k jejímuž vydání se příslušnému živnostenskému úřadu po předchozím zhodnocení způsobilosti žadatele o koncesi vyjadřuje Oddělení kontroly a aplikační techniky. V roce 2018 byly přijaty **3** žádosti o souhlas s vydáním koncesní listiny, případně o její změnu, které byly vyřízeny kladně. Bylo provedeno **14** kontrol provozoven KT. Tyto kontroly byly zaměřeny především na správnost postupu při provádění vlastního KT, používání odpovídajících zkušebních pomůcek a vedení evidence zařízení podrobených KT.

ÚKZÚZ dále vede tzv. Registr přípravků na ochranu rostlin, jehož účelem je zpřístupnit veřejnosti data týkající se přípravků povolených, registrovaných v ČR a souběžně dovážených přípravků na ochranu rostlin a jsou aktualizovány 1 x denně <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/POR/>.

Novelou zákona o rostlinolékařské péči vznikla koncem roku 2017 nová povinnost registrování distributorů uvádějících na trh přípravky na ochranu rostlin pro profesionální uživatele, Registr distributorů přípravků vede ÚKZÚZ. V roce 2018 bylo vyřízeno **215** žádostí o zápis do registru. Po 30. 6. 2018 mohou zemědělci a další uživatelé získávat přípravky pro profesionální uživatele pouze od registrovaného distributora.

Kontakt: ředitel odboru - Ing. Josef Svoboda, Ph.D., tel. 543 548 309, pepa.svoboda@ukzuz.cz